

Skrifstofa Alþingis - Nefndarsvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

B.t. Viðskiptanefndar Alþingis

Reykjavík, 3. júlí 2009

**Efni: Umsögn um frumvarp til laga um vexti og verðtryggingu, 62. mál, hámarks-
hækkun verðtryggingar fjárskuldbindinga.**

Landssamtökum lífeyrissjóða (LL) hafa borist til umsagnar með bréfi frá viðskiptanefnd Alþingis, dags. 23. júní s.l., frumvarp til laga um vexti og verðtryggingu, 62. mál, hámarkshækkun verðtryggingar fjárskuldbindinga. Umsögn LL lýtur fyrst og fremst að 1. gr. frumvarpsins þar sem lagt er til að bætti verði inn í 1. mgr. 13. gr. gildandi laga um vexti og verðtryggingu, nr. 38/2001, ákvæði sem mælir fyrir um að hámarkshækkun verðtryggingar á ársgrundvelli skuli vera 4%.

Tengsl verðtryggingar og lífeyris sjóðfélaga

Lífeyrissjóðir hafa á umliðnum árum fjárfest í verðtryggðum skuldabréfum ríkis, sveitarfélaga og fyrirtækja með það að markmiði að ávaxta fé sjóðfélaga. Eins hafa lífeyrissjóðir veitt sjóðfélögum verðtryggð fasteignaveðlán um langt árabíl. Markmið lífeyrissjóðanna með slíkum fjárfestingum er að verðtryggja hluta af eignasafni sjóðanna til móts við lífeyrisskuldbindingar gagnvart sjóðfélögum sem eru verðtryggðar, sbr. 2. mgr. 14. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, sem kveður á um verðtryggingu ellilífeyris.

LL vilja vekja athygli viðskiptanefndar á því að skerðing á verðtryggingu skuldabréfa í eignasafni lífeyrissjóða leiðir að öðru jöfnu til þess að sjóðirnir standi frammi fyrir skerðingu á verðtryggðum skuldbindingum gagnvart sjóðfélögum sínum. Því myndi takmörkun á verðtryggingu skuldabréfaeignar lífeyrissjóða auka líkur á því að skerða þyrfti lífeyrisgreiðslur ef verðbólga færi umfram nefnd 4% mörk. Í þessu sambandi er rétt að benda á að tryggingafræðilegt uppgjör lífeyrissjóða miðar við verðtryggingu að viðbætti 3,5% raunávöxtunarkröfu. Það þýðir að til þess að lífeyrissjóður geti staðið við

skuldbindingar sínar þarf hann til lengri tíma að ná ávöxtun á eignir sem nemur 3,5% umfram hækkun verðlags. 4% hámarkshækkun verðtryggingar á ársgrundvelli, samkvæmt 2. gr. frumvarpsins, setur það markmið um langtíma raunávöxtun sjóðanna skiljanlega í mikið uppnám.

Áhrif á fjárfestingarstefnu lífeyrissjóða

Verði möguleikar lífeyrissjóða til fjárfestinga í fullverðtryggðum skuldabréfum skertir mun það leiða til þess að leita þurfi í auknum mæli í fjárfestingar í óverðtryggðum bréfum. Í ljósi þess að lífeyrissjóður er langtímafjárfestir er viðbúið að áhersla verði lögð á að fjárfesta í skuldabréfum með breytilegum vöxtum. Slíkir vextir myndu þá með einum eða öðrum hætti taka mið af þróun verðlags þar sem eðlilega væri leitast við að ná jákvæðri raunávöxtun á fjárfestingarnar. Í ljósi þess að verðbólguálag á óverðtryggð skuldabréf er fremur hátt á Íslandi er viðbúið að nafnvextir óverðtryggðra skuldabréfa yrðu fremur háir í óstöðugu verðlagi. Ljóst er að afborgun af slíkum lánnum yrði mun þyngri en af verðtryggðum lánnum, a.m.k. fyrstu árin þar sem vaxtabyrðin yrði umtalsverð í umhverfi breytilegra vaxta. Skiptir í því sambandi engum máli hvort sett verði þak á vertryggingu innlendra lána eða ekki.

Takmörkun á verðtryggingu dregur úr hvata til sparnaðar

Takmörkun á verðtryggingu, með þeim hætti sem gert er ráð fyrir í frumvarpinu, er að öðrn jöfnu fallin til að draga úr sparnaði einstaklinga. Þannig má búast við því að slík takmörkun muni að einhverju leyti hafa áhrif á áhuga einstaklinga á að vista hluta af launatekjum sínum í viðbótarlífeyrissparnaði í séreign en sá sparnaður en nú áætlaður ríflega tvöhundruð milljarðar króna. Þá er ljóst að sparnaður í bönkum í formi verðtryggðra innlána mun að mestu leyti leggjast af.

Þá vilja LL vekja athygli viðskiptanefndar á því að hvers kyns breytingar á grundvelli vísitölu til verðtryggingar er til þess fallin að draga úr áhuga innlendra jafnt sem erlendra fjárfesta á fjárfestingum í verðtryggðum skuldabréfum. Slíkar breytingar draga því úr trausti á þeim markaði sem vart getur talist heppilegt við núverandi aðstæður.

Gildistaka og afturvirkni

Að lokum vilja LL vekja athygli nefndarinnar á 4. gr. frumvarpsins sem vísar að gildistöku frumvarpsins ef það yrði að lögum, þar sem gert er ráð fyrir að löggin öðlist þegar gildi. Í þessu sambandi er athygli vakin á því að þegar útgefin skuldabréf sem mæla fyrir um verðtryggingu skuldbindinga eru gefin út á grundvelli gildandi laga um vexti og verðtryggingu, nr. 38/2001, og eftir atvikum vaxtalaga nr. 25/1987 sem felld voru úr gildi með lögum 38/2001. Því liggur fyrir að sú takmörkun á verðtryggingu sem gert er ráð

fyrir í 1. gr. þess frumvarps sem umsögn þessi vîkur að getur ekki náð til þegar útgefînna skuldabréfa þar sem slík ráðstöfun gengi gegn ákvæði stjórnarskrár um verndun eignarréttar og sjónarmiðum um afturvirkni laga. Eðlilegt er að mæla með skýrum hætti fyrir um slíkt í gildistökuákvæði.

Að öllu framansögðu eru Landssamtök lífeyrissjóða andsnúin samþykki þessa frumvarps.

Virðingarfyllst,
f.h. Landssamtaka lífeyrissjóða.

Hrafn Magnússon, framkvæmdastjóri